

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

Қаржы нарығына шолу

2018 жылғы II тоқсан

Қаржы нарығына шолу нарыққа қатысушылар үшін өтімділіктің негізгі ағындары қозғалысының неғұрлым толығырақ көрінісін беру мақсатында қаржы нарығындағы негізгі үрдістер туралы ақпаратты қамтиды.

Құжатты Зерттеулер және статистика департаменті дайындады. Ұлттық Банктің ресми интернет-ресурсында электрондық нұсқада жарияланады.

2018 жылғы II тоқсандағы ақша және валюта нарықтары

Банкаралық мәмілелер сегментінен және өтімділіктің бастапқы нарығындағы кейбір операциялардан басқа, қаржы нарығындағы операциялар Қазақстан қор биржасында жүргізіледі.

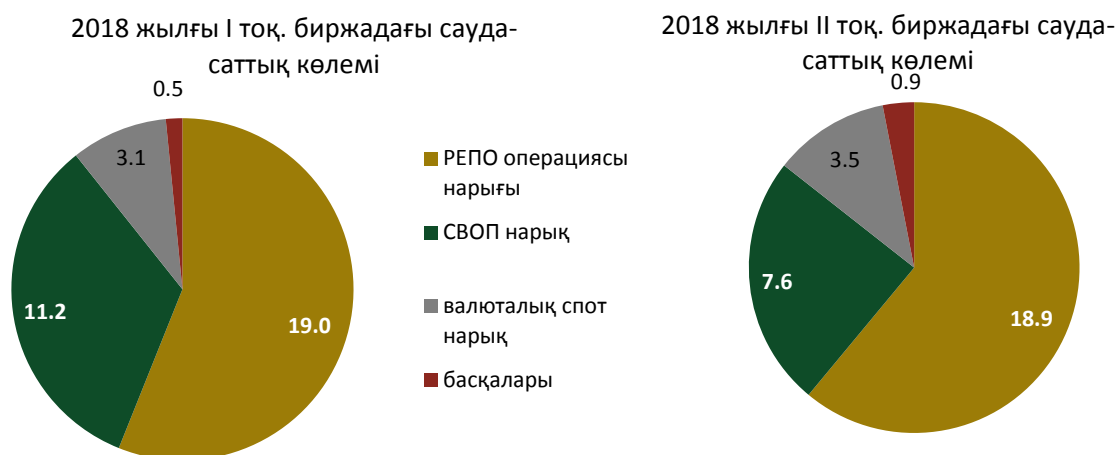
Биржадағы сауда-саттықтың негізгі көлемі ақша және валюта нарықтарына тиесілі. 2018 жылғы сәуір-маусымда биржадағы сауда-саттықтың жалпы көлемі 31,0 трлн теңгені құрады, оның ішінде:

- РЕПО операциялары нарығы – 18,9 трлн теңге (61,0%);
- СВОП нарығы – 7,6 трлн теңге (24,6%);
- валюталық спот нарығы – 3,5 трлн теңге (11,3%).

2018 жылғы I тоқсанмен салыстырғанда биржадағы сауда-саттықтың жалпы көлемі 8,4%-ға (2018 жылғы I-тоқсанда 33,8 трлн теңге) төмендеді:

- РЕПО нарығының көлемі (19 трлн теңге) аздап азайды;
- СВОП нарығының көлемі 32,3%-ға (11,2 трлн теңге) азайды;
- валюталық спот нарығының көлемі 13,8%-ға (3,1 трлн теңге) төмендеді.

Қаржы министрлігінің МБҚ орналастыру көлемі 222,0 млрд теңгені құрады.

I. Ақша нарығындағы ахуал

2018 жылғы II тоқсанда базалық мөлшерлеме нақты инфляция деңгейінің азаюымен, сондай-ақ инфляциялық күтулердің тұрақтануымен жалғасқан сыртқы аяның оңтайлы әсеріне байланысты 9% деңгейге дейін төмендеді. .

МБҚ-мен авторепо нарығындағы (бұдан әрі – РЕПО нарығы)¹ овернайт сегментіндегі ахуал көбінесе қаржы секторындағы өтімділік профицитінің сақталуы әсерінен қалыптасты. Ақша нарығының пайыздық мөлшерлемесінің дәліздің ортасына дейін жекелеген өршулер теңгенің АҚШ долларына қатысты айырбастау бағамының әлсіреуі аясындағы теңге өтімділігіне сұраныстың артуына байланысты болды.

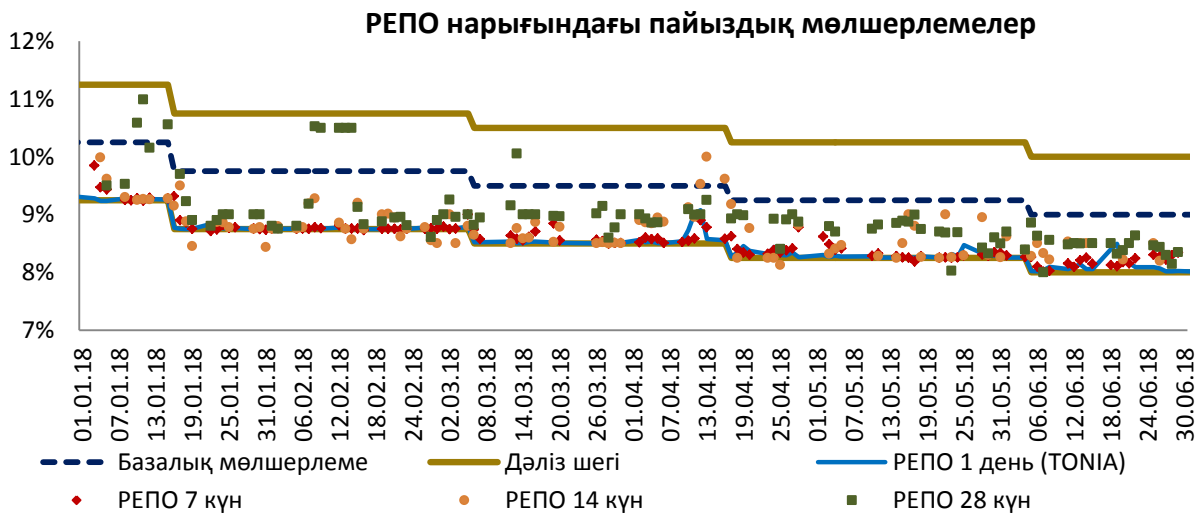
Валюталық своптар бойынша пайыздық мөлшерлемелердің құбылмалығын шектеу қажеттігіне байланысты Ұлттық Банк 2018 жылғы сәуірден бастап Қазақстанның қор биржасында SWAP 1D нарығына тұрақты қолжетімділік операцияларын жүргізу тәжірибесін жандандырды.

Ұлттық Банктің қысқа мерзімді ноттары бойынша мөлшерлемелер базалық мөлшерлеме деңгейінің артынан төмендеуін жалғастырды. II тоқсанда олар шұғылдығына қарай 8,11-8,65% аралығында өзгерді. .

A) РЕПО нарығы

Тоқсан ішінде ақша нарығы артық өтімділік жағдайында жұмыс істеді. Банк секторындағы өтімділік беру жөніндегі операциялар мен Ұлттық Банктің өтімділікті алу жөніндегі операциялары арасындағы теріс сальдоны білдіретін өтімділіктің құрылымдық профициті тоқсан соңында 3,2 трлн теңгеге бағаланды.

1-гарфик

Дереккөзі: Ұлттық Банк, Қазақстанның қор биржасы

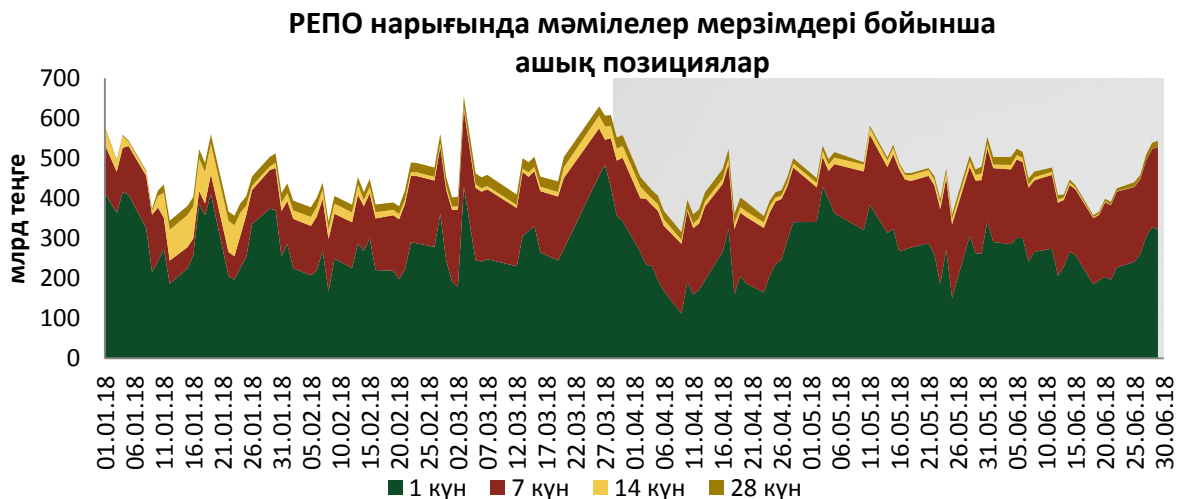
Ақша нарығының мөлшерлемесі Ұлттық Банктің базалық мөлшерлемесі пайыздық дәлізінің төменгі шегіне жуық басымдықпен қалыптасуын жалғастырды (1-график). Бұл ретте, салықтық төлемдер кезеңінде (мамырдың соңы мен маусымның басында) РЕПО нарығындағы мөлшерлемелер құбылмалылығының артуы байқалды. Тоқсанның қорытындысы бойынша 1 күндік РЕПО мәмілелері бойынша орташа алынған мөлшерлемелер 8,28%-ды, 7 күндік мерзімі бар мәмілелері бойынша 8,33%-ды, 14 күндік мерзімі бар мәмілелері бойынша 8,56%-ды, 28 күндік мерзімі бар мәмілелері бойынша 8,64%-ды құрады. 1 күндік және 28 күндік РЕПО мөлшерлемелері арасындағы алшақтық

¹ МБҚ-мен авторепо нарығы РЕПО нарығының айтарлық үлесіне ие (2018 жылғы II тоқсанда 97%), бұдан әрі РЕПО нарығы деген сөз МБҚ-мен авторепо нарығын білдіреді

базалық мөлшерлеменің одан әрі төмендеуі бойынша нарықтық күтулер аясында өткен тоқсанмен салыстырғанда 1,03-п.т.-дан 0,36 п.т.-ға дейін қысқарды.

РЕПО нарығындағы мәмілелер көлемі өткен тоқсанмен салытырғанда 0,9%-ға 18,4 трлн теңгеге дейін төмендеді. Ашық позициялардағы біркүндік мәмілелердің үлесі басым болып қалуда. Орташа алғанда бір күндік РЕПО нарығында бір күнде 257,3 млрд теңге сомаға мәміле жасалды (2- график).

2-график

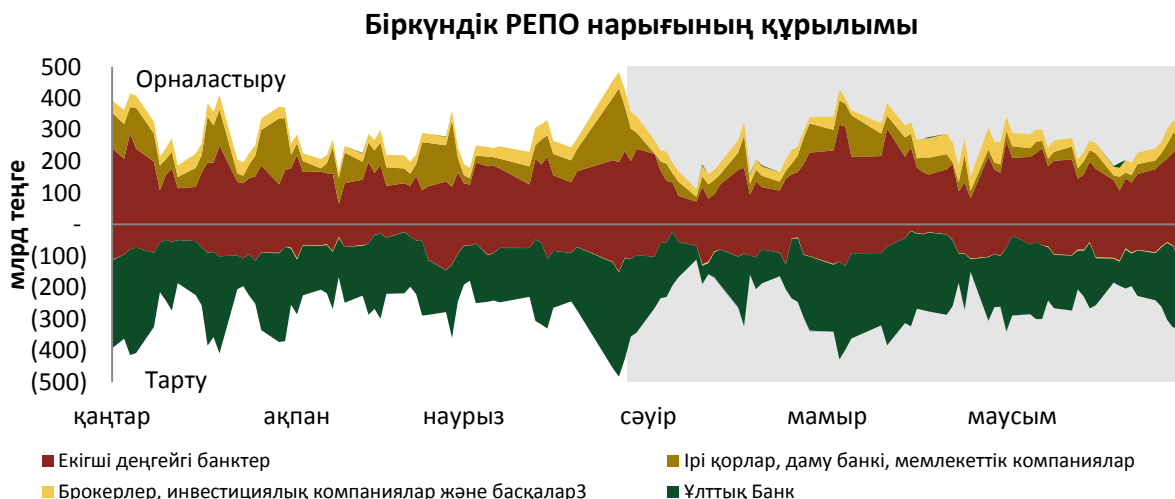
Дерекөзі: Қазақстан қор биржасы

Мәмілелер субъектілерінің құрылымында екінші деңгейдегі банктердің өтімділікті орналастыру бойынша операцияларының үлесі нарықтың жалпы көлемінің

60,2%-нан 65,9%-ға дейін өсті. Осылайша екінші деңгейдегі банктер нарықтың өтімділік беру жөніндегі негізгі ойыншысы болып қала береді.

Өтімділікті сатып алушылар арасында ең ірі қатысушы Ұлттық Банк болды, оның бір күндік РЕПО нарығындағы қатысу үлесі тоқсан ішінде 71,3%-дан 63,2%-ға дейін түсті. Осылайша, Ұлттық Банк бұрынғыдай, өтімділікке сұраныс жағынан нарықтың ең ірі қатысушы болып табылады (3-график).

3-график

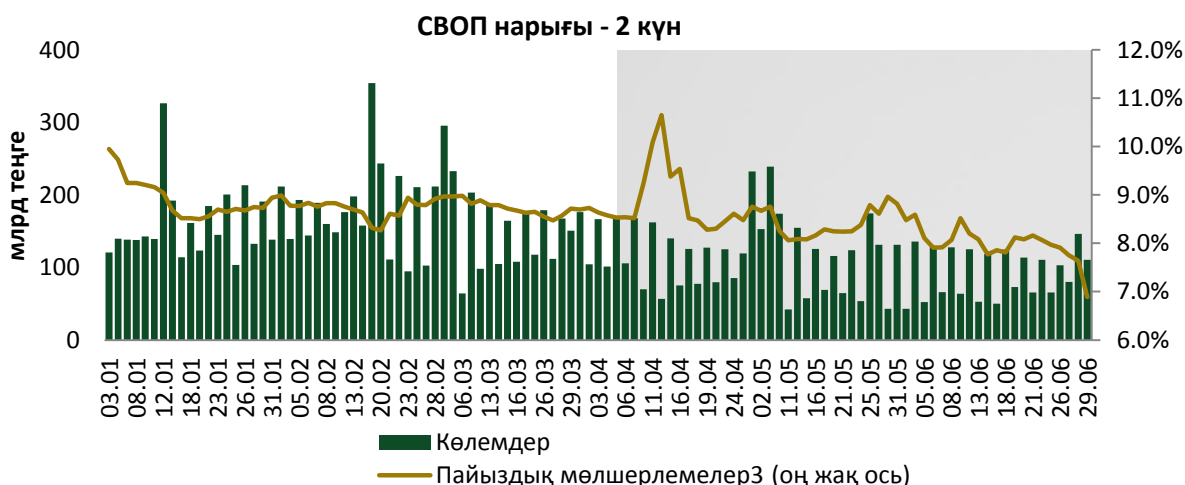
Дерекөзі: Қазақстан қор биржасы

Б) СВОП нарығы

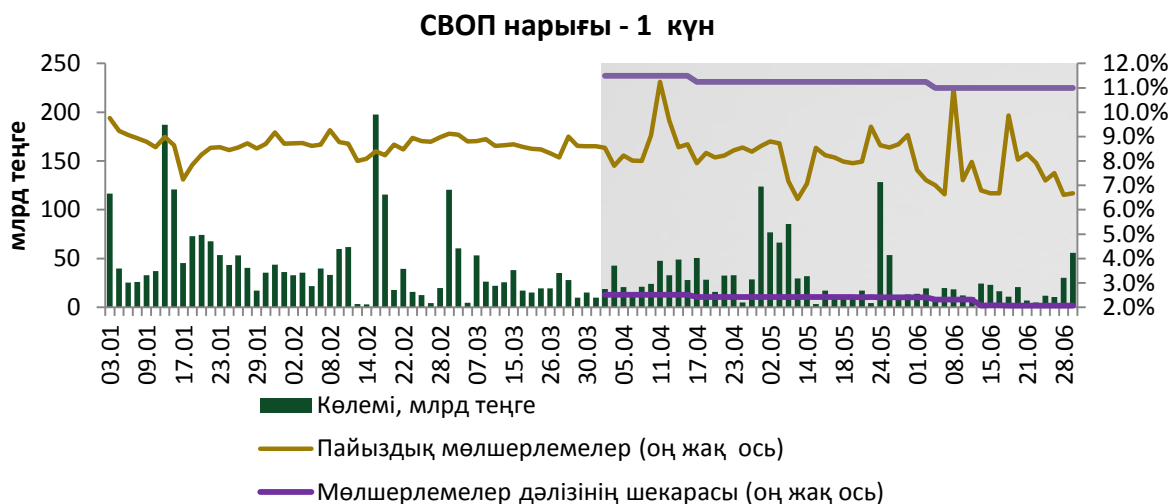
СВОП нарығында мәмілелердің негізгі көлемі 2 күндік мерзімге жасалды, осы операциялардың үлесі 80,1% (I тоқсанда 78,7%) болды. Екі күндік СВОП мәмілелері нарығының орташа алғанда айналымы бір күнде 109,0 млрд теңгені (167,8 млрд теңгеден 34,7%-ға төмендеу) құрады.

СВОП мәмілелері бойынша пайыздық мөлшерлемелер TONIA ақша нарығының таргеттелетін мөлшерлемесіне жуық қалыптасты. СВОП 2 күндік мәмілелері бойынша мөлшерлемелер 6,89%-10,65%, мерзімділігі 1 күндік мәмілелер бойынша – 6,44%-11,25% аралығында (4, 5-графиктер) өзгерді.

4-график

5-график

Қазақстан қор биржасындағы СВОП операциялары бойынша мөлшерлемелердің жоғары құбылмалылығы аясында Ұлттық Банк сәуірден бастап овернайт нарығына валюталық своптың тұрақты қолжетімділік операцияларын жүргізу тәжірибесін жандандырды. Тұрақты қолжетімділік операциялары бойынша мөлшерлемелер дәлізіне қатысты своп операциялары бойынша барынша ауқымды мөлшерлемелер дәлізі теңге өтімділігін тарту кезінде кепілмен қамтамасыз ету ретінде шетел валютасын пайдалануды ынталандырмауға бағытталған. Ұлттық Банктің валюталық своп операциялары арқылы өтімділікті алу бойынша операцияларының күнделікті көлемі 500 млн. АҚШ доллары мөлшерінде лимит белгіленді.

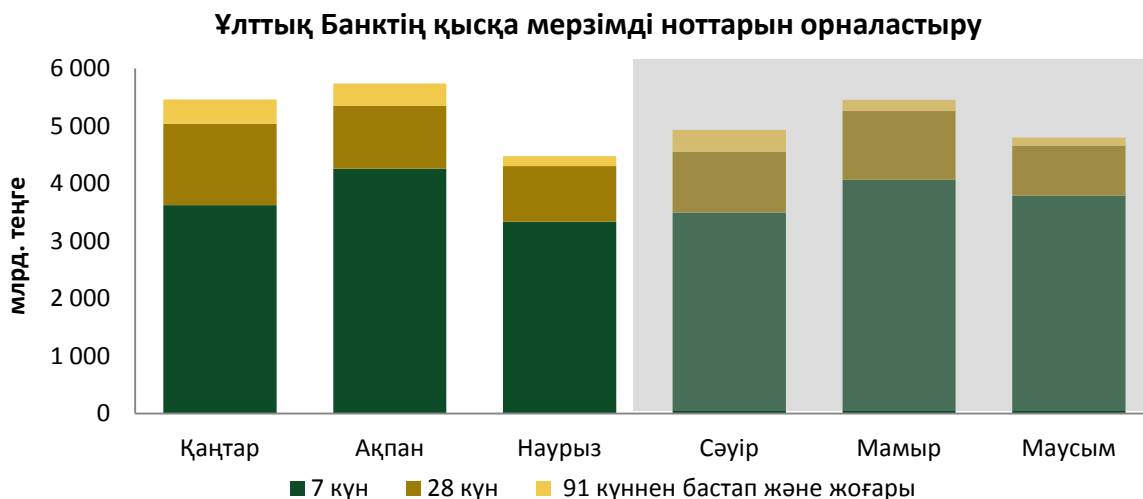
Мөлшерлемелер немесе көлемдер бойынша жекелеген өршулер жекелеген банктердің ішкі қажеттіліктеріне байланысты, бұған нарықтық ахуал себепші емес. Екінші деңгейдегі банктер арасындағы мәмілелер үлесі бүкіл СВОП нарығының 93,0%-ын құрады.

В) Ұлттық Банктің ақша нарығындағы өтімділікті реттеу жөніндегі операциялары

TONIA таргеттелетін көрсеткішті базалық мөлшерлеменің пайыздық дәлізі шеңберінде ұстап тұру Ұлттық Банктің ақша нарығындағы операцияларының мақсаты болып табылады. Өтімділікті реттеу үшін артық өтімділік тарапынан инфляциялық қысымды шектеу мақсатында қолданылатын ақша-кредит саясаты құралдарының стандартты жиынтығы пайдаланылды.

Қысқа мерзімді ноттарды шығару артық өтімділікті алудың неғұрлым тиімді құралы болып қала беруде. Осы операциялардың жалпы көлемінен 74,8%-ы мерзімі 7 күндік ноттарға, 20,5%-ы 28 күндік ноттарға, 4,7%-ы мерзімі айтарлықтай ұзақ ноттарға тиесілі болды (6-график).

6-график

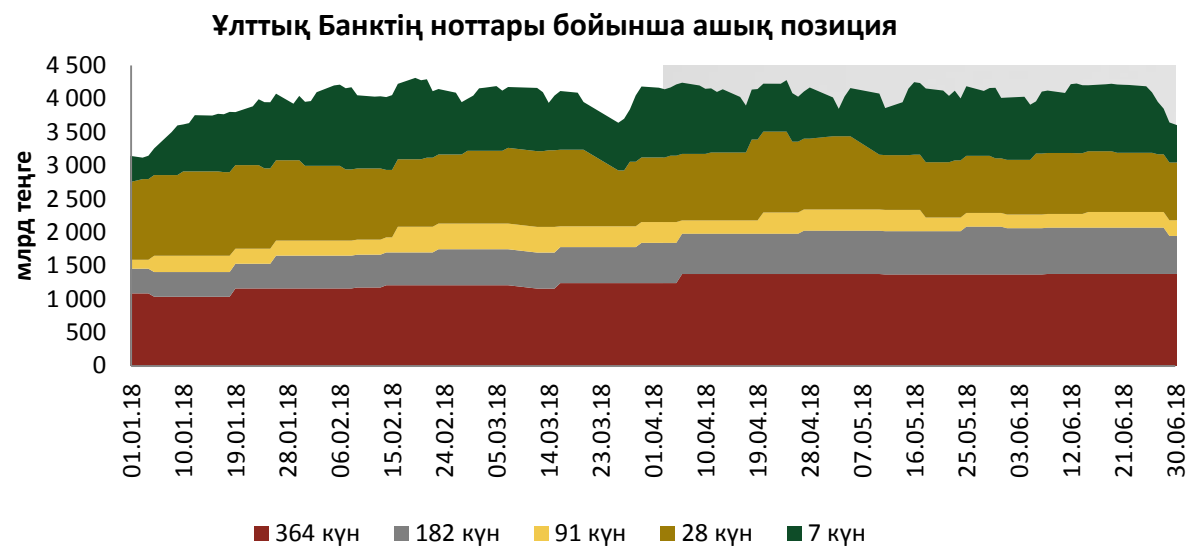
Дереккөз: Ұлттық Банк

I тоқсанмен салыстырғанда қысқа мерзімді ноттарды сату көлемі 3,1%-ға төмендеді, оның ішінде 7 күндік – 11,2-ден 11,4 трлн теңгеге дейін өсті, 28 күндік – 3,1 трлн теңгеден 2,8 трлн теңгеге дейін төмендеді, 91 күндік – 311,4 млрд теңгеден 235,3 млрд теңгеге дейін төмендеді, 182 күндік – 371,6 млрд теңгеден 198,4 млрд теңгеге дейін төмендеді, 364 күндік – 270,2 млрд теңгеден 280,0 млрд теңгеге дейін ұлғайды.

Бұл ретте, ақша нарығындағы тұрақты ахуал аясында Ұлттық Банк барынша ұзақ мерзімді ноттардың үлестерін ашық позицияларда біртіндеп өсіруді жүзеге асырды. Нәтижесінде Ұлттық Банктің ашық позициясында мерзімділігі 91 күн және одан астам ноттардың үлесі кезең соңында 53%-ды (орташа алғанда кезең үшін 49%) құрады (7-график)

Ұлттық Банктің айналыстағы ноттарының көлемі тоқсан ішінде 538 млрд теңгеге немесе 12,9%-ға төмендеді. Бұл ретте бейрезиденттердегі ноттардың көлемі наурыздағы ең жоғарғы 454 млрд теңге деңгейден маусымда 241 млрд теңгеге дейін төмендеді.

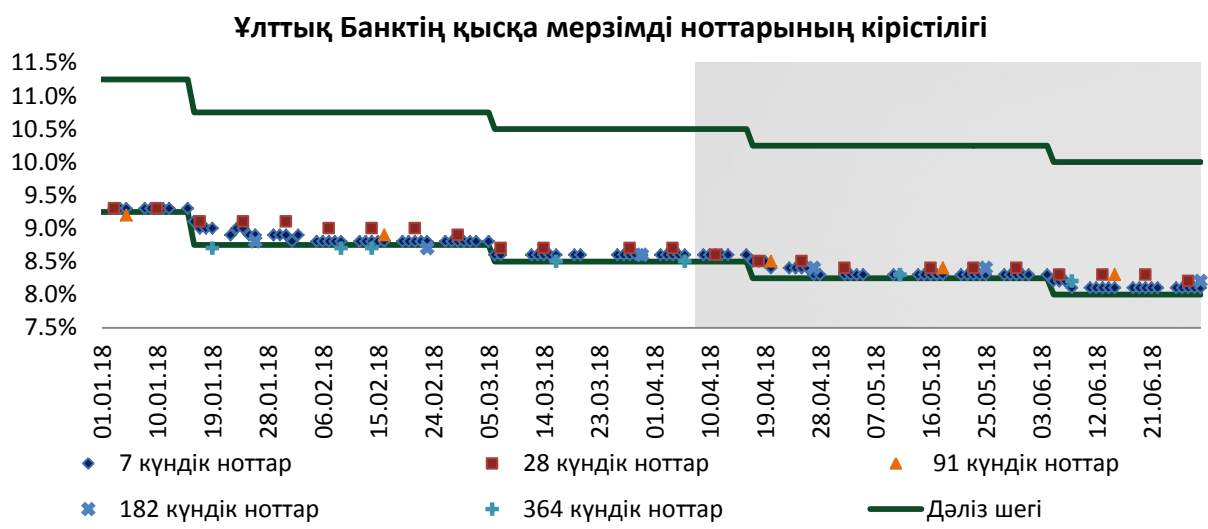
7-график

Дереккөзі: Ұлттық Банк

Ұлттық Банктің қысқа мерзімді ноттары бойынша мөлшерлемелер базалық мөлшерлеменің пайыздық дәлізінің төменгі шегінің деңгейінен аздап жоғары қалыптасты (8-график).

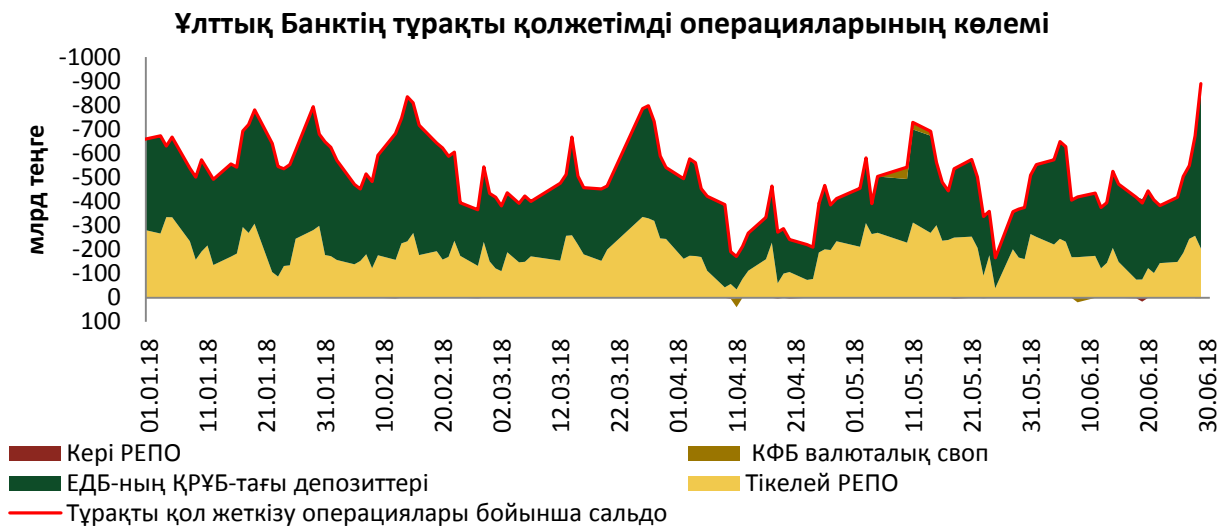
8-график

Дереккөзі: Ұлттық Банк

Ұлттық Банктің тұрақты қолжетімді операциялары ретінде өтімділікті алу бойынша өтімділікті алу бойынша мынадай қысқа мерзімді мәмілелер қолданылды: 1 күндік және .- күндік депозиттер, тікелей РЕПО және валюталық своп мәмілелері (11-график).

9-график

Дереккөзі: Ұлттық Банк

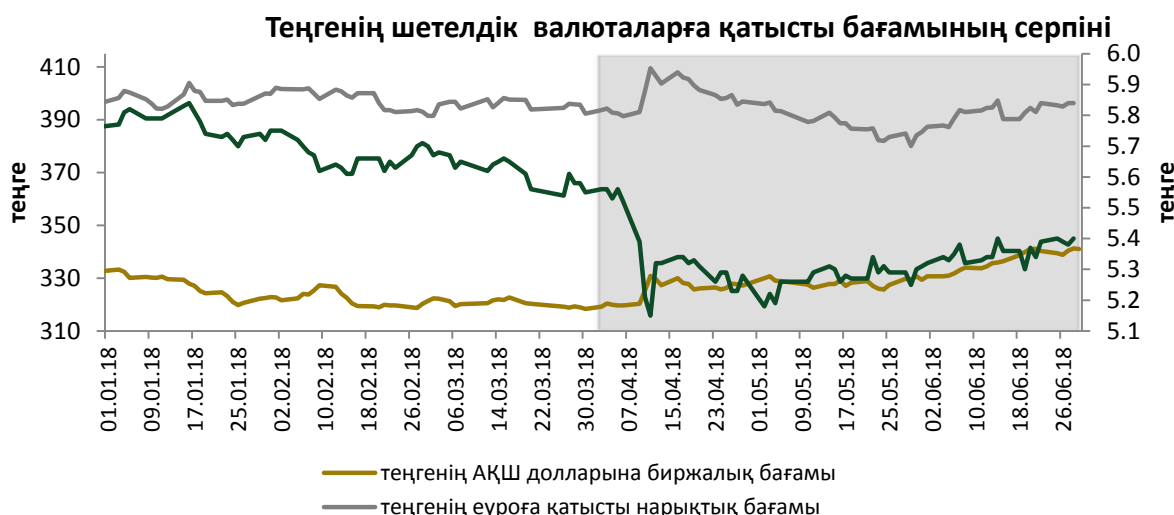
II. Валюта нарығындағы ахуал

2018 жылғы сәуірде және маусымда ішкі валюта нарығында асқан құбылмалылық байқалды. Нәтижесінде II тоқсанда теңге әлсіреді. Теңгенің айырбастау бағамының ішкі іргелі факторлары түрлі бағытта қалыптасты. Айырбастау бағамының серпіні үшін жағымсыз факторларға АҚШ-тың Ресейге қатысты санкциялары салдарынан Ресей рублінің әлсіреуі, сондай-ақ дамушы нарықтардан капиталдың әкетілуі және АҚШ ФРЖ мөлшерлемесінің асып түсуі салдарынан олардың ұлттық валюталарының әлсіреуі себеп болды. Аталған жағымсыз факторлар мұнайдың әлемдік бағасының өсуі – жағымды ықпал етуімен жойылды.

А) Ішкі валюта нарығындағы ахуал

2018 жылғы II тоқсанда теңге АҚШ долларына қатысты 7,2%-ға, еуроға қатысты – 0,9%-ға әлсірегенін көрсетті. Бұл ретте теңге Ресей рубліне қатысты 2,4%-ға нығайды. Теңгенің биржалық бағамы АҚШ долларына қатысты бір АҚШ доллары үшін 319,2-341,3 теңге (ең жоғары және ең төменгі мәндер арасындағы айырма 6,9% болды), еуроға қатысты – бір еуро үшін 380,1-409,5 теңге (айырма – 7,7%), Ресей рубліне қатысты – бір рубль үшін 5,15-5,56 теңге (айырма – 8,0%) (10-график).

10-график

Дереккөзі: Қазақстан қор биржасы, Ұлттық Банк

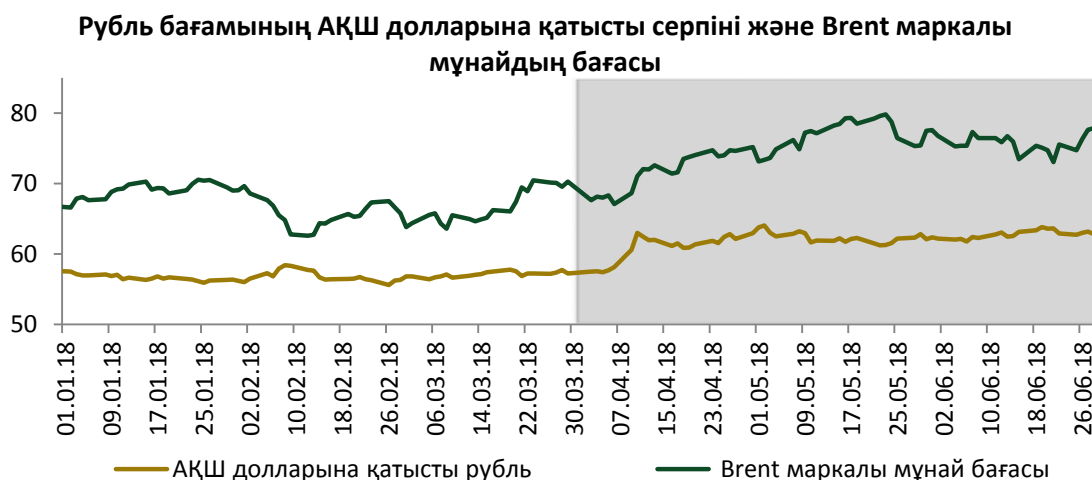
Теңгенің айырбастау бағамының іргелі факторлары түрлі бағытта қалыптасты. Ресей рублінің серпіні және сыртқы нарықтардағы ахуал теңгенің айырбастау бағамы үшін жағымсыз факторларға себеп болды.

Сәуірдің бірінші онкүндігінде Ресейдің қор нарықтарының төмендеуі нәтижесінде Ресей рублінің әлсіреуі аясында теңге бағамы құбылмалылықты көрсетті. Ресей Қазақстанның негізгі сауда серіктесі болып табылатындығын және елдер арасында кедендік шекараның болмауын ескере отырып, теңгенің айырбастау бағамы табиғи болып табылады. 9 – 11 сәуір аралығы кезеңінде 3 күн ішінде теңге АҚШ долларына қатысты 3,5%-ға әлсіреді. Осы кезең ішінде рубльдің АҚШ долларына қатысты әлсіреуі 10%-ды құрады.

Ұлттық Банктің қалыптасып отырған жағдайға көзқарасы бейтарап және сәуірдің соңында теңгенің бағамына байланысты ахуал тұрақтанды.

2018 жылғы II тоқсанда Ресей рублі АҚШ долларына қатысты бір АҚШ доллары үшін 57,1-ден 62,8 рубльге дейін 9,5%-ға әлсіреді (жылдың басынан бері – 8,9%-ға әлсіреді) (11-график).

11-график

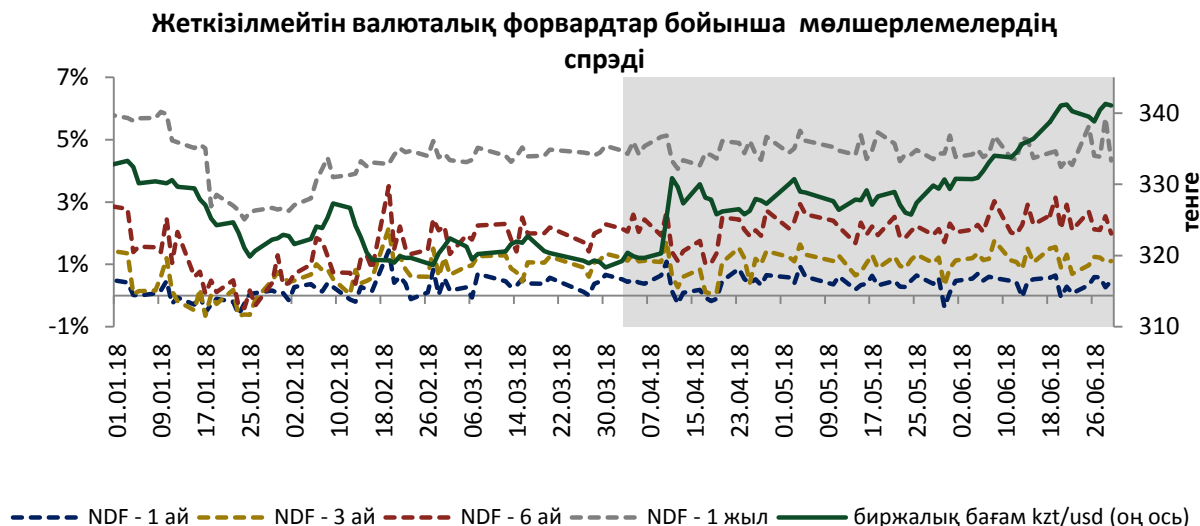
Дереккөзі: Thomson Reuters

Маусымда теңгенің әлсіреуінің басқа маңызды факторы сыртқы нарықтардағы ахуал, атап айтқанда монетарлық талаптарды күшейту болып табылды. 2018 жылғы 13 маусымда АҚШ ФРЖ негізгі мөлшерлеме тағы да 2,0%-ға дейін көтерілді. Нәтижесінде АҚШ долларының әлем нарықтарында күтіліп отырған нығаюы байқалды. Табиғи ықпалы дамушы елдердің ұлттық валюталарынан капиталдың АҚШ долларына әкелінуінің өзгеруі болды. Дамушы нарықтардағы жалпы үрдіс Қазақстанды да айналып өткен жоқ. Ұлттық Банк ноттары көлемінің төмендеуі аясында бейрезиденттердің пайдасын тіркеу валюта нарығына тікелей ықпал етті, бұл теңгенің әлсіреуі факторларының бірі болды.

Теңгенің айырбастау бағамы үшін оң фактор әлемдік нарықта мұнайдың жағымды баға конъюнктурасының сақталуы болып табылды. Тоқсан ішінде бағалар орташа алғанда бір баррель үшін 75 АҚШ доллары деңгейінде қалыптасты және бір баррель үшін 67,1-79,8 АҚШ доллары шегінде құбылды. 2018 жылғы II тоқсанда Brent маркалы мұнай бағасы 13,0%-ға (бір баррель үшін 70,3-тен 79,4 АҚШ долларына дейін) өсті.

Валюта нарығының кәсіби қатысушыларының девальвациялық күтулерінің аз ғана өсуі байқалды. Мерзімі 1 айлық қысқа мерзімді жеткізілмейтін валюталық форвард (NDF) бойынша кәсіби қатысушылар белгілі бір кезеңдерде теңгенің нығаюын күткенімен және спрэдтер теріс болғанымен, жалпы айырбастау бағамы бойынша күтулер теңгенің биржалық айырбастау бағамының аз ғана төмен (әлсіз) қалыптасты. Үш, алты және он екі айлық NDF бойынша деректер әлсіреу бойынша күтулерді көрсетті. Тоқсан ішінде үш айлық NDF бойынша орташа мәнді ескере отырып, кәсіби қатысушылар теңгенің 1,1%-ға (I тоқсанда – 0,6%-ға әлсіреу), алты айлық NDF бойынша – 2,2%-ға (I тоқсанда – 1,4%-ға әлсіреу), бір жылда – 4,7%-ға әлсіреуін (I тоқсанда – 4,2%-ға әлсіреу) күтті. Осылайша, II тоқсанда теңгенің әлсіреуі бойынша күтулер өткен тоқсанмен салыстырғанда жоғары (12-график).

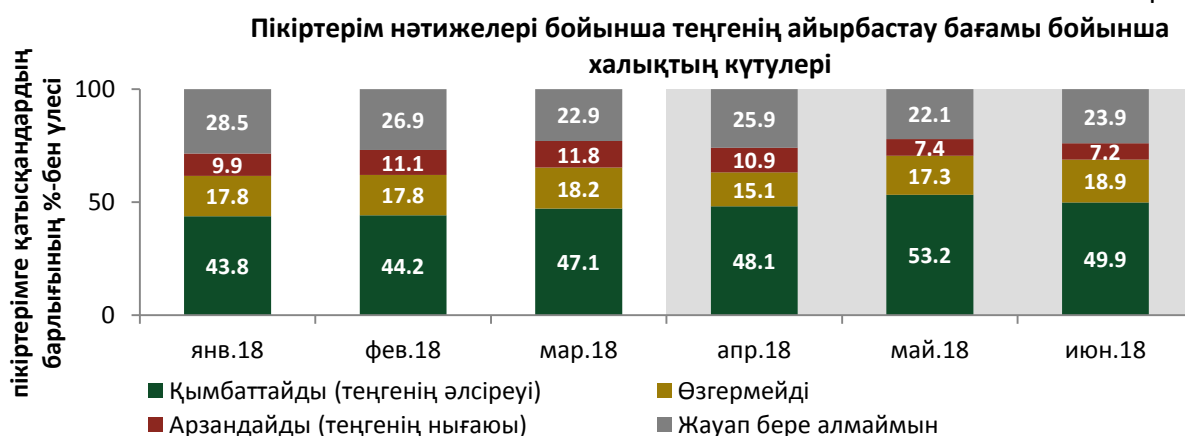
12-график

Дереккөзі: Ұлттық Банк, Қазақстан қор биржасы, Thomson Reuters

Тоқсан бойы халықтың девальвациялық күтулері түрлі бағыттағы сипатта болды. Егер I тоқсанда халықтың айырбастау бағамы бойынша күтулері біртіндеп тұрақтанған болса, онда сәуірде валюта нарығындағы асқан құбылмалылық аясында девальвациялық күтулер өсе бастады. Халықтың ай сайынғы пікіртерім нәтижелеріне сәйкес, сәуір-мамырда ұлттық валютаның одан әрі әлсіреуін (2018 жылғы наурыздағы 47,1%-дан мамырдағы 53,2%-ға дейін) күтетін пікіртерім сұраушылары үлесінің ұлғаюы байқалды. Сондай-ақ теңге нығаяды деп болжайтын халықтың үлесі (наурыздағы 11,8%-дан маусымдағы 7,2%-ға дейін) төмендеді. Маусымда ахуал біршама өзгерді. Әлсіреуді күтетін азаматтардың үлесі (мамырдағы 53,2%-дан маусымдағы 49,9%-ға дейін) төмендеді. Сонымен қатар тоқсан бойы теңге бағамының өзгермейтіндігін күтетін респонденттердің үлесінің (наурыздағы 18,2%-дан маусымдағы 18,9%-ға дейіне) өсуі байқалды (13-график).

13-график

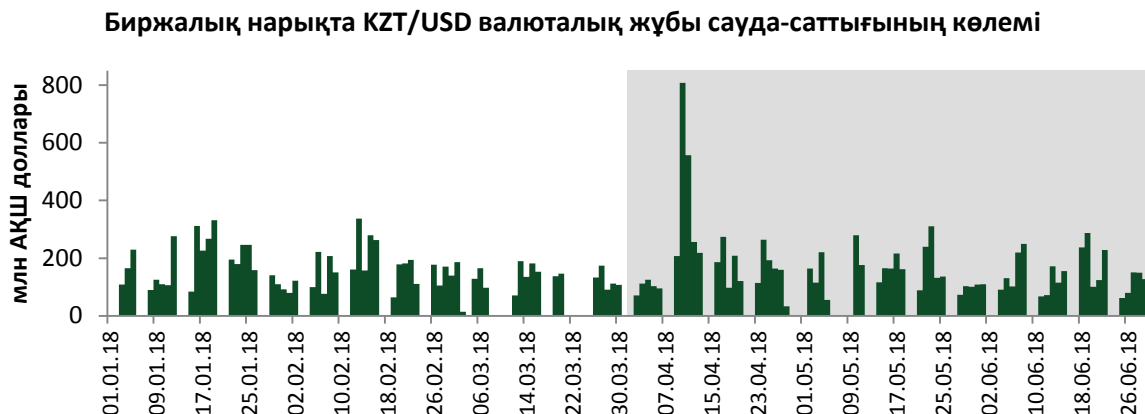
Дереккөзі: GfK Kazakhstan деректері негізінде

II тоқсанда Ұлттық Банк валюталық өктемдік жүргізген жоқ. Валюта нарығында нетто-қатысу 0-ге тең болды (14-график).

Биржадан тыс валюта нарығында KZT/USD валюта жұбы сауда-саттығының көлемі 10,5 млрд АҚШ долларына дейін 10,8%-ға (2018 жылғы I тоқсанда – 9,5 млрд АҚШ доллары) өскені байқалды. Осы ұлғаю, негізінен KZT/USD валюта жұбы сауда-саттығы

көлемінің Ресей нарықтарындағы құбылмалылық салдарынан 2018 жылғы сәуірде өскен көлеміне байланысты болды.

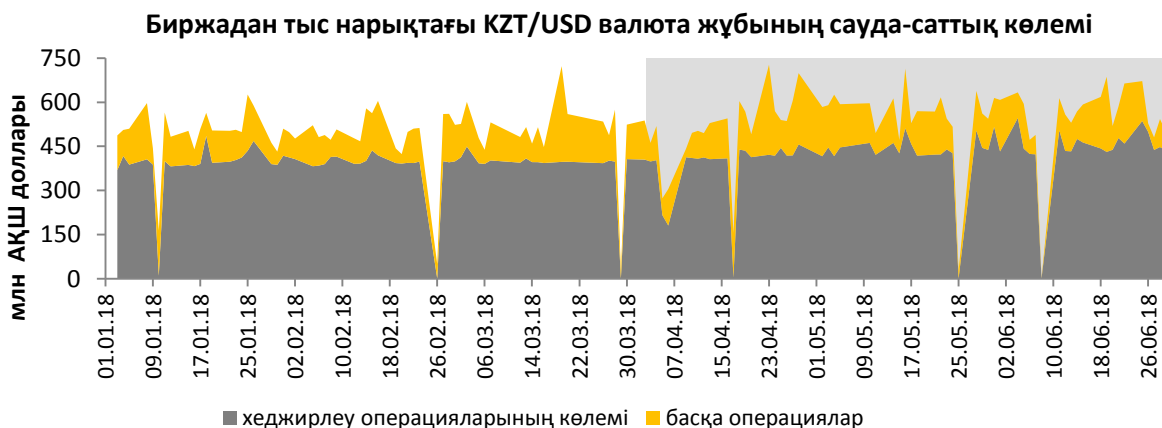
14-график

Дереккөзі: Ұлттық Банк

Биржадан тыс валюта нарығында KZT/USD валюта жұбы сауда-саттығының көлемі 37,7 млрд АҚШ долларына дейін 19,4%-ға ұлғайды (15-график). Биржалықтан асатын, саны басым биржадан тыс сауда-саттықтың айтарлықтай көлеміне және осы мәмілелердің көлеміне қарамастан банктер арасындағы шетел валютасын сатып алу және сату бойынша мәмілелерге жатпайды. Биржадан тыс нарық статистикасында валюталық тәуекелдерді хеджирлеу бойынша операциялар да көрсетіледі. Мысалы, бір еншілес банктің операцияларының көлемі валюталық тәуекелдердің меншік капиталын хеджирлеу бойынша басымдық түрде 26,5 млрд АҚШ долларын құрады, бұл биржадан тыс сауда-саттығының жалпы көлемінің 70,4%-ын (2018 жылғы I тоқсанда – 77,4%) құрайды. Бұл ретте осы операциялар банк тобының ішінде жүргізілді және ішкі валюта нарығында шетел валютасына сұраныстың немесе ұсыныстың көлеміне, тиісінше теңгенің айырбастау бағамының қалыптасуына ықпалы еткен жоқ.

15-график

Дереккөзі: Ұлттық Банк

1-қондырғы.

Жекелеген дамушы елдердің валюталары бойынша шолу

2018 жылғы 2-тоқсанның ішінде дамушы елдер² валюталар бағамдарының АҚШ долларына қатысты серпіні мынадай түрде қалыптасты:

Бразилия реалы 17,2%-ға (3,31-ден 3,88-ге дейін) әлсіреді. Реалдың әлсіреуінің негізгі себептері: экономикалық тұрақтылық және бизнес көңіл-күй көрсеткіштерінің нашарлауы, елдің фискалдық тапшылығын реттеу жөніндегі негізгі құрылымдық реформаларды қабылдауының болмауы мәселесі бойынша инвесторлардың белгісіздігінің өсуі және 2018 жылғы қазанда болатын алдағы Президент және үкімет сайлау аясындағы саяси шиеленіс;

Оңтүстік Африка рэнды 16%-ға (11,84-дан 13,73-ке дейін) әлсіреді. Дамушы елдердің ішінде, әсіресе ОАР дамушы елдердің активтеріне төзімділік тәуекелінің өзгеруі аясында шетел инвесторлары капиталының әкетілуіне тап болды. Сонымен қатар валюта бағамының әлсіреуі Президент С. Рамафоса енгізетін құрылымдық реформаларға және экономиканың өсуінің бәсеңдеуіне қатысты алаңдаушылық себеп болды;

Түрік лирасы Түркия Президенті Р. Эрдоған валюта бағамын қолдауға шақырғанына және монетарлық саясатты күшейту бойынша реттеуші қабылдаған шараларға қарамастан 15,9%-ға (3,96-дан 4,59-ға дейін) әлсіреді. Валюта бағамының әлсіреуінің негізгі себептері өсіп отырған инфляция аясында инвестициялардың әкетілуі, инвесторлардың дамушы елдердің активтерінен жалпы шығуы және S&P агенттігі елдің тәуелсіз кредиттік рейтингін ВВ-дан ВВ-ға дейін төмендетуі болды;

Ресей рублі 9,5%-ға (57,34-тен 62,78-ге дейін) әлсіреді. Тоқсан бойы АҚШ Ресейдің кейбір компанияларына, шенеуніктеріне және азаматтарына қарсы енгізген санкциялар аясында АҚШ пен Ресей арасындағы саяси қатынастар шиеленісті. Валюта бағамының негізгі құбылмалылығы Ресей қор нарығының одан әрі төмендеуіне әкелген En+ Group компаниясы тобына санкциялар енгізгеннен кейін сәуірдің басына келді. Ресей үкіметі қабылдаған шаралар және санкцияға тап болған ірі компаниялардың акционерлері үлесінің төмендеуі қор және валюта нарығындағы ахуалды тұрақтандырды. Мұнайға жоғары түзетулер валюта бағамын ұстап тұруға себеп болды;

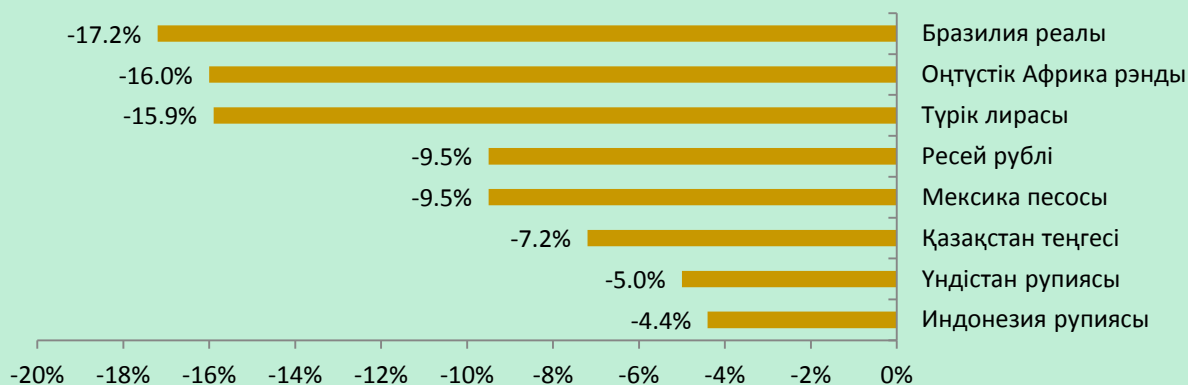
Мексика песосы 9,5%-ға (18,18-ден 19,91-ге дейін) әлсіреді. Мексиканың экономикалық өсуі тауарлар экспортымен тығыз байланысты. АҚШ НАФТА бойынша серіктес елдерге қарсы протекционистік саясатын күшейткендіктен және алюминий мен болат импортына баж салығы енгізілгендіктен валюта бағамы әлсіреді. Сондай-ақ валюта бағамына кезекті Президент сайлауына (2018 жылғы 1 шілде) байланысты саяси белгісіздік ықпал етті. 2018 жылғы 22 маусымдағы отырыста Мексика Банкінің базалық мөлшерлемені 7,75%-ға дейін көтеру туралы шешімі Ұлттық валютаға қолдау көрсетті;

Үндістан рупиясы 5%-ға (65,18-ден 68,47-ге дейін) әлсіреді. Үндістан мұнайдың нетто импортері болып табылады, мұнайдың жоғары бағасы сауда балансы тапшылығына әсер етті, бұл өз кезегінде валюта бағамына айтарлықтай қысым көрсетті;

² дамушы елдердің АҚШ долларына қатысты көлеміне қарай барынша сатылатын валюталары

Индонезия рупиясы инвесторлар капиталының дамушы нарықтардан әкетілуі салдарынан 4,4% (13 728-ден 14 330-ға дейін) әлсіреді. Ұлттық валюта бағамын қолдау үшін Индонезия Банкі базалық мөлшерлемені 5,5%-ға дейін көтеру туралы шешім қабылдады.

2018 жылғы 2-тоқсанда дамушы елдердің валюталары бағамдарының АҚШ долларына қарағанда өзгеруі

III. Қор нарығындағы ахуал

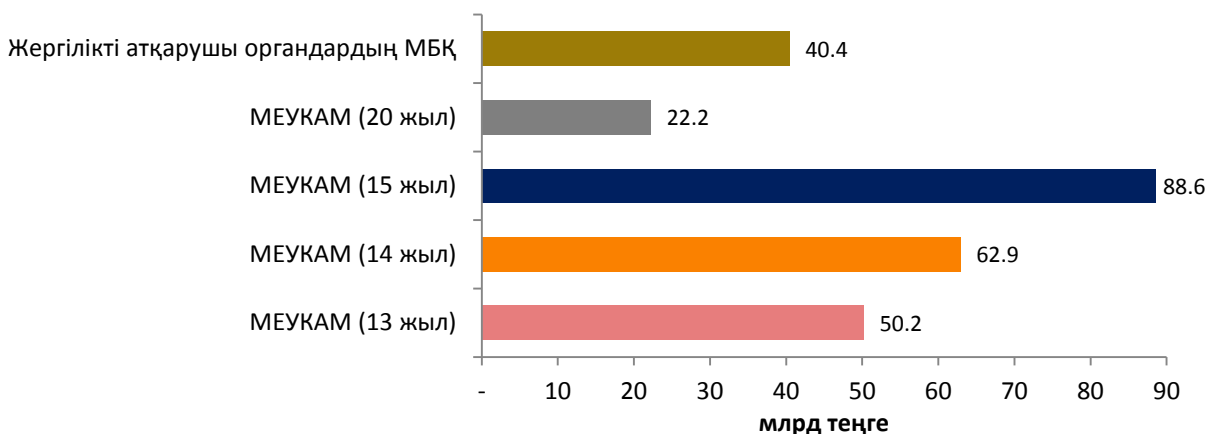
Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығында тәуекелсіз кірістілік қисығын құруға ықпал ететін шараларды өткізу жалғасуда. Қаржы министрлігі мен жергілікті атқарушы органдардың мемлекеттік бағалы қағаздарды белсенді эмиссиялауы байқалды.

Қор нарығындағы мәмілелер әдеттегідей ақша және валюта нарықтарымен салыстырғанда неғұрлым аз көлемдермен жүргізіледі (16-график). Бұл ретте мәмілелердің негізгі көлемі Қаржы министрлігінің бастапқы нарықта мемлекеттік бағалы қағаздармен операцияларына келеді.

II тоқсанда 224 млрд теңге сомаға Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздары орналастырылды. 12 аукцион өткізіліп, 13-жылдық, 14-жылдық, 15-жылдық және 20-жылдық МЕУКАМ орналастырылды. Олар бойынша орташа мөлшерленген кірістілік 8,43%-дан бастап 8,66%-ға дейінгі диапазонда түрленді.

16-график

2018 жылғы II тоқсанда мемлекеттік бағалы қағаздарды орналастыу

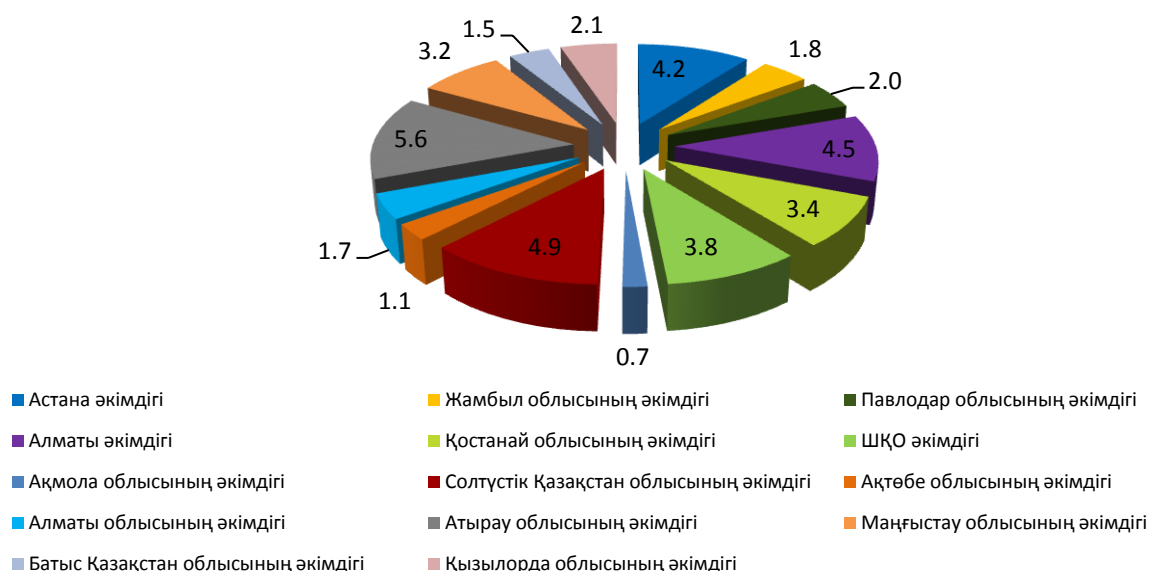

Дереккөзі: Қазақстан қор биржасы

Тоқсан ішінде жергілікті атқарушы органдардың мемлекеттік бағалы қағаздарды орналастыру белсенділігі байқалды. Тоқсан ішінде республикалық маңызы бар 12 облыс және 2 қала 0,35% жылдық орташа мөлшерленген кірістілікпен 40,4 млрд теңге сомаға 2 жылдық мемлекеттік облигацияларды орналастырды. (17-график).

17-график

Жергілікті атқарушы органдардың МБҚ орналастыру құрылымы, млрд теңге

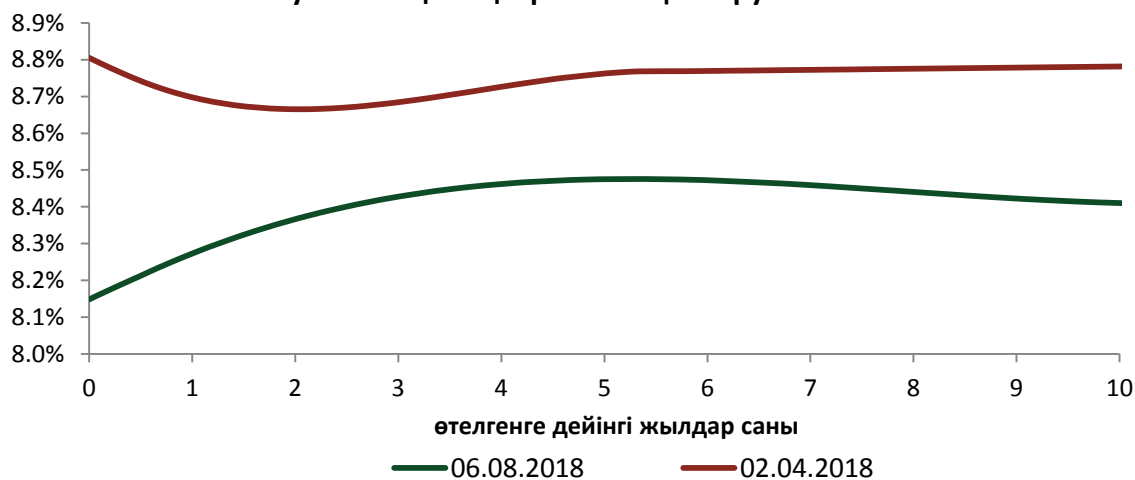

Дереккөзі: Қазақстан қор биржасы

Қарастырылып отырған кезеңде қисықтың қысқа мерзімді және орта мерзімді секторлары бойымен кірістіліктің төмендеуі және оның нысанының біртіндеп қалыпқа келуі жалғасты (18- график).

18-график

Тәуекелсіз қисық кірістіліктің өзгеруі

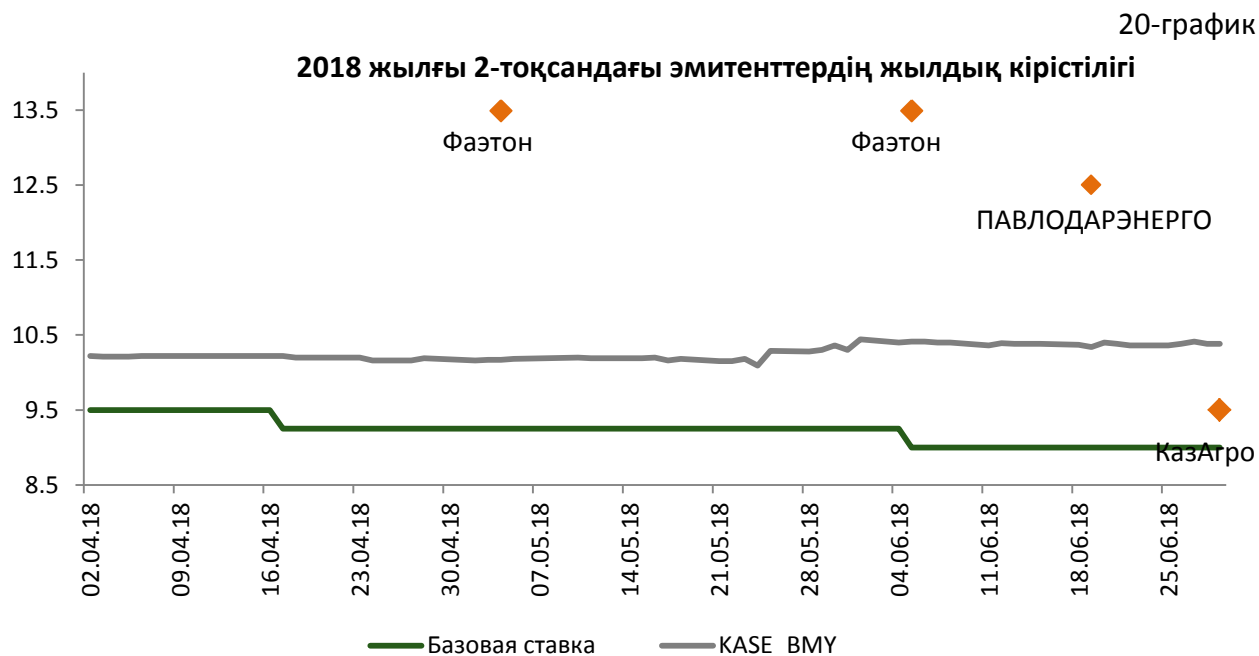

Дереккөзі: Қазақстан қор биржасы

Б) Корпоративтік облигациялар нарығы.

«Қазақстан қор биржасы» АҚ (бұдан әрі – KASE) деректеріне сәйкес, KASE-де корпоративтік облигациялармен сауда-саттық көлемі 2018 жылғы II тоқсанда өткен тоқсанмен салыстырғанда 4,4 есе ұлғайып, 342,6 млрд теңгені құрады.

Бастапқы нарықта орналастыру 2018 жылғы бірінші тоқсанда 55,8 млрд теңгеден 2018 жылғы екінші тоқсанда 121,2 млрд теңгеге дейін 2,2 есеге дерлік ұлғайды. Қарастырылған кезеңде барлығы 3 эмитент орналастырылды (20-график).

Дереккөзі: Қазақстан қор биржасы

Тартудың негізгі үлесі «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ-ға (99% немесе 120 млрд теңге), аз үлесі «Фазтон» ЖШС-қа (негізгі қызметі – өз меншігіндегі немесе жалға алынған жылжымайтын мүлікті жалдау және пайдалану) және «ПАВЛОДАРЭНЕРГО» АҚ-қа тиесілі болды.

Дереккөзі: Қазақстан қор биржасы

Қайталама нарықтағы сауда-саттық көлемі 2018 жылғы бірінші тоқсанмен салыстырғанда 10,1 есе ұлғайды. KASE_BMY корпоративтік облигацияларының индексі орташа алғанда жылдық 10,3%-ды құрады, орташа алғанда өткен тоқсанның көрсеткішімен салыстырмалы болып келеді.

АҚ «Борыштық бағалы қағаздарды сатып алу-сату» сегментінде II тоқсан бойы «Фридом Финанс» және «Сентрас Секьюритиз» орташа алғана 3,8 және сәйкесінше 1,6 белсенділік коэффициентімен³ ерекше белсенді болды.

KASE ресми деректері бойынша 2018 жылғы II тоқсанның соңында KASE сауда-саттық тізімдерінде 66 эмитент шығарған корпоративтік облигациялардың 257 атауы болды.

Келесідей жағдайларға байланысты KASE ресми деректерінен мынадай эмитенттер шығарылды:

- Облигациялардың айналым мерзімінің өтуіне байланысты: «Банк ЦентрКредит» АҚ, «Цеснабанк» АҚ, Еуразиялық даму банкі, «Казкоммерцбанк» АҚ, «Нұрбанк» АҚ, «Цеснабанк» АҚ, «Kaspi Bank» АҚ, «Bank RBK» банкі» АҚ;

- Эмитенттің бастамасы бойынша: «АСЫЛ-ИНВЕСТ» АҚ, «Altyn Bank» АҚ, «Kaspi Bank» АҚ;

- халықаралық облигациялардың төрт шығарылымын мерзімінен бұрын өтеуіне байланысты «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ.

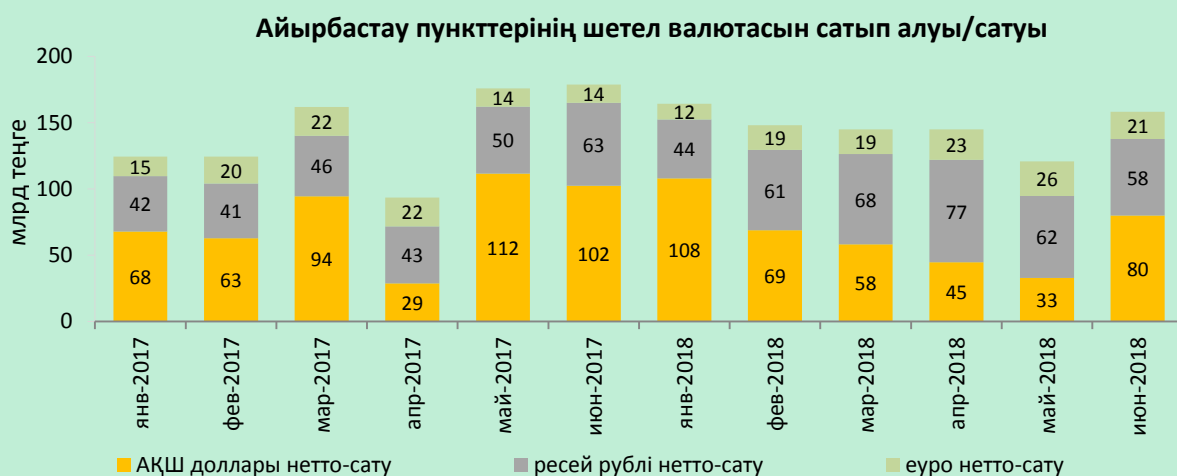
³ KASE сайтында белсенділік коэффициентін есептеу әдістемесі

1-қосымша.

Қолма-қол шетел валютасы нарығындағы ахуал

Қолма-қол шетел валютасын нетто-сатудың жалпы көлемі 2018 жылғы I жартыжылдықта шамамен өткен жылғыдай деңгейде қалыптасты (864 млрд теңгеден 887 млрд теңгеге дейін 2,7%-ға ғана шамалы ұлғаю тіркелді). 2018 жылғы I жартыжылдықта АҚШ долларын нетто-сату 16,2%-ға (467,7 млрд теңгеден 392,1 млрд теңгеге дейін) төмендеді, ал ресей рублін нетто-сату көлемі 30%-ға (285 млрд теңгеден 370,0 млрд теңгеге дейін) ұлғайды.

2018 жылғы II-тоқсанда өткен жылдың ұқсас тоқсанымен салыстырғанда халықтың қолма-қол шетел валютасын сатып алу бойынша шығыстары 427,2 млрд теңгеге дейін 5,2%-ға төмендеді. Шығыстардың негізгі көлемі ресей рублін сатып алуға бағытталды – 46,1%, АҚШ долларының үлесіне 36,8%, еуроға – 16,3% тиесілі болды.

Дереккөзі: Ұлттық Банк

Жалпы, 2018 жылғы ақпаннан бастап халықтың АҚШ долларынан ресей рубліне қарай ауыса бастағаны байқалады. Ал 2018 жылғы наурыздан бастап ресей рублін нетто сатудың көлемі АҚШ долларын нетто сату көлемінен асады. Мұндай фактінің бірнеше түсіндірмесі бар. Негізгі факторлардың қатарына теңгенің рубльге қатысты жалпы нығаюы, ЕАЭО Кеден кодексінің күшіне енуі (автомобильдерді экологиялық сынып бойынша шектеусіз сатып алу мүмкіндігі), Ресейде оқитын студенттер қатарының көбеюі жатады. Басқа да факторлардың қатарында – 2018 жылғы маусым-шілде айларында Ресейде өткен футболдан чемпионат, сондай-ақ, қаңтар айынан бастап мамыр айына дейінгі аралықтағы кезеңде берілген қомақты жеңілдіктердің нәтижесінде Ресейге туристік жолдамалар мен емдік саяхаттарды сатып алу.

Маусым айындағы АҚШ долларын сатудың өсуін маусымдық факторлармен (демалыс кезеңінде халық сұранысының артуы және шет елдерге шығуы) байланыстырады.